

УДК 346.1

DOI <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i92.3260>

О. І. Кулик

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ: ДОСВІД ШВЕЙЦАРСЬКОЇ КОНФЕДЕРАЦІЇ

Постановка проблеми. Ринок віртуальних активів у Швейцарській Конфедерації (далі – Швейцарія) стрімко розвивається. На думку Д. Кайтаса, (Caytas, 2018) Швейцарія, яка довгий час була відома своїм консервативним підходом до правового регулювання, особливо фінансових галузей, на цей час визнається новатором у розробці правового регулювання ринку віртуальних активів [1, с. 53]. У 2016 року у швейцарському кантоні Цуг було вперше прийнято криптовалюту біткоїн як платіжний засіб, і з того часу Цуг перетворився на «криптовалютну долину» [2, с. 1]. Лише топ-50 компаній з «криптовалютної долини» оцінюються у 37,5 мільярдів доларів США [3, с. 5]. М.В. Правдюк зазначила, що Швейцарія є однією з найбільш сприятливих європейських країн для обігу криптовалюти у контексті його правового регулювання [4, с. 32]. Створенням сприятливого середовища для функціонування ринку віртуальних активів у Швейцарії пояснюється доцільність виявлення позитивного досвіду, вартого для запозичення в Україні. Спільна належність Швейцарії та України до романо-германської правової сім'ї додатково зумовлює можливість аналізу окремих законодавчих актів та позитивних рис розвитку законодавства у зазначеній сфері.

Правова основа функціонування ринку віртуальних активів у Швейцарії представлена нормами різних Федеральних законів Швейцарії, як-то: «Про банківську діяльність» (Banking Act), «Про інфраструктуру фінансового ринку» (FMIA), «Про фондові біржі і торгівлю цінними паперами» (SESTA), «Про боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму» (AMLA) та деяких інших нормативно-правових актів. При цьому спеціальний базовий закон з регулювання суспільних відносин на ринку віртуальних активів у Швейцарії відсутній.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями правового регулювання ринку віртуальних активів у Швейцарії займалися такі європейські правники, як К. Зеллвегер-Гюткнехт (Zellweger-Gutknecht, 2020) та Б. Зеілер (Seiler, 2020) [5]. Модель правового регулювання використання криптовалюти досліджували також Д. Зеліч (Zelic, 2018) та Н. Барош (Baros, 2018) [6]. Опосередковано економічних аспектів порушеного питання торкалась М.В. Правдюк, досліджуючи міжнародний досвід регулювання криптовалют [4]. В українській юридичній науці наразі бракує досліджень, присвячених швейцарському досвіду правового регулювання ринку віртуальних активів.

Метою статті є аналіз швейцарського досвіду правового регулювання ринку віртуальних активів задля формулювання пропозицій щодо удосконалення окремих аспектів правового регулювання цього ринку в Україні.

Виклад основного матеріалу. Ефективному правовому регулюванню ринку віртуальних активів Швейцарія завдячує, насамперед, Швейцарській службі

за наглядом за фінансовими ринками (Swiss Financial Market Supervisory Authority, FINMA), яка відреагувала на стрімкий розвиток ринку в умовах правового вакууму. 16 лютого 2018 р. FINMA представлено Керівні принципи щодо запитів відносно законодавчої основи проведення первинного розміщення монет (ICOs) (далі – Керівні принципи) [7], якими здійснено класифікацію віртуальних активів та надано роз'яснення щодо порядку застосування положень чинного швейцарського законодавства до обігу конкретного виду віртуального активу. В основу класифікації покладено примат змісту над формою з фокусом на економічну сутність конкретного віртуального активу. Швейцарські правники О. Фавр (Favre, 2020) та співавтори зазначають, що FINMA дотримується позиції, за якої застосовуватиметься принцип «однакові правила для однакового бізнесу» незалежно від технологій, що використовуються у господарській діяльності [8]. Д. Зеліч (Zelic, 2018) та Н. Барош (Baros, 2018) дійшли висновку, що надзвичайний успіх і високий рівень присутності Швейцарії на світовому ринку віртуальних активів багато в чому свідчить про ефективність такого підходу [6, с. 174]. Наведене зумовлює необхідність аналізу запропонованої FINMA класифікації віртуальних активів.

Варто при цьому зауважити, що замість терміна «віртуальний актив» у Керівних принципах FINMA використовує термін «токен» (з англ. token – знак, жетон, символ). Е.З. Малевський визначив токен як запис в розподіленому реєстрі даних (блокчейн), за допомогою якого відбувається облік інформації із застосуванням криптографічних алгоритмів, що забезпечують безпеку системи [9, с. 102]. Токен також визначають як цифрову одиницю обліку в рамках розподіленого реєстру записів у цифровій формі, яка має криптографічний захист [10, с. 77]. Л. Олівейра (Oliveira, 2018) та співавтори зазначили, що токени існують для позначення віртуального активу [11, с. 1]. Оскільки терміном «токен» позначається віртуальний актив, то для цілей проведення класифікації віртуальних активів видається допустимим використовувати ці терміни як рівнозначні.

Так, у Керівних принципах FINMA запропоновано класифікацію віртуальних активів на: 1) платіжні токени; 2) токени активів; 3) службові токени; 4) гібридні токени [7]. Надалі 11 вересня 2019 р. FINMA опубліковано Додаток до Керівних принципів і до приведеної вище класифікації додано ще один вид віртуального активу – стейблкоїн [12].

Аналізуючи платіжні токени, слід зазначити, що це віртуальний актив, який використовується як засіб платежу, тобто виконує певні функції грошей. FINMA під платіжними токенами розуміє, насамперед, криптовалюту [7]. Ю. Черноус та співавтори зауважили, що саме на прохання швейцарських біткоїн-компаній операції з криптовалютою були визнані саме операціями з платіжними засобами [13, с. 3].

Важливо, що FINMA не розглядає платіжні токени як цінні папери, оскільки це б суперечило їх економічній сутності [7, с. 4]. Із цього можна зробити висновок, що на платіжні токени не розповсюджуються положення швейцарського законодавства у сфері регулювання ринку цінних паперів.

Разом із тим особи, які надають платіжні послуги або випускають платіжні засоби, є фінансовими посередниками, на яких поширюється дія Федерального закону «Про боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму» (AMLA) (п. 3 ст. 2) [14].

Необхідно також звернути увагу на те, що випуск платіжних токенів, як правило, не пов'язаний із вимогою про повернення коштів у майбутньому, а тому такі токени не підпадають під визначення банківського депозиту. Однак якщо виникають зобов'язання повернути вкладене із гарантованим доходом у майбутньому, то віртуальні активи можуть розглядатись як депозити згідно з Федеральним законом «Про банківську діяльність» (Banking Act) [7, с. 6].

Також якщо коштами, отриманими внаслідок первинного розміщення монет (ICO), управляє третя сторона, до платіжних віртуальних активів можуть застосовуватися положення Федерального закону «Про схеми колективних інвестицій» (Collective Investment Schemes Act), зокрема в частині ліцензування [7, с. 6].

Швейцарська біржа криптовалют «Eurex» стала першою у світі криптовалютною біржою, яка повністю привела свою діяльність у відповідність до нормативних вимог Федерального закону «Про банківську діяльність» (Banking Act) [15]. Більше того, в деяких містах Швейцарії можна навіть сплатити податки за допомогою біткоїнів, а швейцарський комерційний банк «Falcon» став першим банком, який пропонує відкрити рахунки в біткоїнах [16, с. 132].

Таким чином, обіг платіжних токенів у Швейцарії підпадає під дію Федерального закону «Про боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму» (AMLA) та за певних умов регулюється Федеральними законами «Про банківську діяльність» (Banking Act) і «Про схеми колективних інвестицій» (Collective Investment Schemes Act). При цьому законодавство у сфері регулювання ринку цінних паперів на платіжні токени не розповсюджується.

Саме легалізація обігу платіжних токенів (криптовалюти) є однією із причин економічного зростання, внаслідок якого швейцарський кантон Цуг перетворився на «криптовалютну долину». У цьому контексті слід звернути увагу на деякі положення чинного українського законодавства.

Так, п. ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» передбачено, що віртуальний актив можна використовувати для платіжних або інвестиційних цілей. Така позиція є послідовною в контексті адаптації законодавства України до *acquis communautaire*, оскільки Директивою (ЄС) 2018/843 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 р., передбачено, що віртуальні валюти не мають юридичного статусу валюти або грошей, але приймаються фізичними або юридичними особами як засіб обміну, який може передаватися, зберігатися або торгуватися в електронний спосіб (ст. 1 Директиви) [17]. Можливість використання криптовалюти як офіційного засобу платежу підтверджується також рішенням Суду Європейського Союзу від 22 жовтня 2015 р. [18].

Водночас парламентом України прийнято проект Закону України «Про віртуальні активи» від 11 червня 2020 р. №3637 (далі – Законопроект). Хоч на даний час його повернуто із пропозиціями Президента України, все ж очікується, що Законопроект повинен стати базовим законом із регулювання суспільних відносин на українському ринку віртуальних активів. Положеннями ч. 7 ст. 4 Законопроекту визначено, що віртуальні активи не є засобом платежу

на території України та не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги) [19].

Видається, що такі положення є досить дискусійними, оскільки унеможливають використання платіжних віртуальних активів (криптовалюти) як офіційного засобу платежу, що суперечить чинному українському законодавству. В.Д. Іванюк наполягає на можливості практичного застосування криптовалют як засобу платежу, а тому – і потребу у їх нормативному закріпленні [20, с. 96]. Крім того, Є.О. Мічурін та І.Є. Мічурін дійшли висновку, що криптовалюта не має уречевленої форми, водночас складає цілком реальну цінність, є оборотоздатною у цивільному обігу: продається, дарується, обмінюється на майно, товари, послуги тощо [21, с. 51]. Безумовно, порядок прийняття віртуальних активів як засобу платежу є складним питанням, яке потребує детального та комплексного опрацювання, що може бути перспективним напрямом подальших досліджень. Однак з огляду на проаналізований досвід Швейцарії, а також норми чинного українського законодавства та положення Директиви (ЄС) 2018/843 видається передчасним та недоцільним закріплювати положення, які забороняють прийняття віртуальних активів як засобу платежу. Тому пропонується виключити із ч. 7 ст. 4 Законопроекту положення, що віртуальні активи не є засобом платежу на території України та не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги).

Повертаючись до швейцарської класифікації віртуальних активів, слід перейти до наступного їх виду – токенів активів. М.А. Дем'янчук та співавтори визначили їх як віртуальний актив у формі токена, який посвідчує майнові та/або немайнові права власника токена, що відповідають зобов'язанням емітента токена [10, с. 77].

FINMA розглядає токени активів як цінні папери у значенні Федеральних законів «Про інфраструктуру фінансового ринку» (Financial Market Infrastructure Act, FMIA) та «Про фондові біржі і торгівлю цінними паперами» (Federal Act on Stock Exchanges and Securities Trading, SESTA), оскільки за своєю економічною сутністю ці токени можуть бути аналогами цінних паперів [7, с. 5]. Тому учасникам ринку слід дотримуватись вимог зазначених законів при здійсненні операцій із такими віртуальними активами. Крім того, К. Зеллвегер-Гюткнехт (Zellweger-Gutknecht) дійшов висновку, що на обіг токенів активів, окрім вищезазначеного закону, будуть розповсюджуватись норми Федеральних Законів «Про фінансові сервіси» (Financial Services Act, FinSA) та «Про фінансові інституції» (Financial Institutions Act, FinIA) [5, с. 13].

Таким чином, обіг токенів активів регулюється Федеральними законами «Про інфраструктуру фінансового ринку» (FMIA), «Про фондові біржі і торгівлю цінними паперами» (SESTA), а також «Про фінансові сервіси» (FinSA), та «Про фінансові інституції» (FinIA).

Переходячи до службових токенів, слід зазначити, що вони випускаються для надання можливості отримати доступ до певного товару чи послуги, що надаються їх емітентом на основі інфраструктури блокчейну [5, с. 5]. З огляду на призначення службових токенів норми Федеральних законів «Про боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму» (AMLA) та «Про банківську діяльність» (Banking Act) не застосовуються [7, с. 7]. Якщо службовий токен в момент випуску додатково має на меті залучення інвестицій, то FINMA буде

розглядати такі токени як цінні папери, в такому разі до їх обігу висуватимуться ті ж умови, що і для токенів активів [7, с. 5].

Стосовно гібридних токенів слід згадати, що окремі віртуальні активи за своєю сутністю можуть відноситись до декількох видів одночасно. Відповідно, існує можливість визнання токенів гібридними. У таких випадках законодавчі вимоги до регулювання їх обігу мають сукупний характер [22, с. 106].

У свою чергу, стейблкоїни за своєю сутністю є майже аналогічним платіжним токенам, однак вартість стейблкоїнів прив'язана до певного базового активу (наприклад до фіатної валюти). Метою створення стейблкоїнів, як правило, є мінімізація волатильності ціни, що характерна платіжним токенам [12, с. 1].

FINMA виділено стейблкоїни в окремий вид віртуальних активів з огляду на те, що залежно від властивостей цього віртуального активу та від базового активу, до якого він прив'язаний, можуть застосовуватись різні норми законодавства. Зокрема, виявлено, що проекти зі створення стейблкоїнів часто підпадають під вимоги щодо ліцензування відповідно до Федеральних Законів «Про банківську діяльність» (Banking Act) і «Про схеми колективних інвестицій» (Collective Investment Schemes Act). Також застосовуються норми Федерального закону «Про боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму» (AMLA). Окрім того, якщо у зв'язку зі створенням стейблкоїну створюється певна платіжна система, то необхідною вимогою є також ліцензування відповідно до Федерального Закону «Про інфраструктуру фінансового ринку» (FMIA) [12, с. 2].

Таким чином, FINMA буде аналізувати перш за все економічну сутність стейблкоїна, визначаючи в кожному конкретному випадку, які норми законодавства слід застосовувати. Однак певна правова невизначеність щодо їх обігу на даний час залишається, що визнається у Додатку до Керівних принципів [12, с. 4].

З огляду на викладене слід зазначити, що фінансовим регулятором Швейцарії здійснено класифікацію віртуальних активів на платіжні токени, токени активів, службові токени та стейблкоїни. При цьому визначено, що певні токени можуть одночасно належати до декількох видів, тобто бути гібридними. Видається, що позитивною рисою досвіду Швейцарії є здійснення класифікації віртуальних активів на вищезазначені види, що посилює правову визначеність щодо того, які норми законодавства слід застосовувати під час регулювання обігу віртуальних активів.

Висновки. Проведене дослідження дає можливість конкретизувати законодавчу основу функціонування ринку віртуальних активів у Швейцарії, яку складають норми різних Федеральних законів Швейцарії, як-то: «Про банківську діяльність» (Banking Act), «Про інфраструктуру фінансового ринку» (FMIA), «Про фондові біржі і торгівлю цінними паперами» (SESTA), «Про боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму» (AMLA) та деяких інших нормативно-правових актів, і які застосовуються до обігу віртуального активу залежно від виду останнього.

Віртуальні активи у Швейцарії класифіковано на: платіжні токени, токени активів, службові токени, стейблкоїни та гібридні токени.

При цьому в українському законопроекті «Про віртуальні активи» передбачено положення про те, що віртуальні активи не є засобом платежу на території України та не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги).

З огляду на проаналізований досвід Швейцарської Конфедерації норми чинного українського законодавства та положення Директиви (ЄС) 2018/843 закріплення таких положень видаються передчасними.

Перспективним напрямом подальших досліджень може бути конкретизація порядку прийняття віртуальних активів як засобу платежу на території України.

Література

1. Caytas J. D. Regulation of Cryptocurrencies and Initial Coin Offerings in Switzerland: Declared Vision of a «Crypto Nation». *International Law Practicum*. 2018. Vol. 36. № 1. URL: <https://www.blockchainlegalresource.com/wp-content/uploads/sites/31/2018/08/2018IntlPracticumVolume1.pdf#page=53> (дата звернення: 18.10.2021).
2. Kondova G. The «Crypto Nation» Switzerland. 2018. URL : https://www.researchgate.net/publication/327253551_The_Crypto_Nation_Switzerland_2018 (дата звернення: 18.10.2021).
3. CV VC Top 50 Report H1/2020. 2020. URL : https://cvvc.com/application/files/4416/0157/2090/CV_VC_Top_50_Report_H1_2020.pdf (дата звернення: 18.10.2021).
4. Pravdiuk M. International Experience of Cryptocurrency Regulation. *Norwegian Journal of Development of the International Science*. 2021. № 53-2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/international-experience-of-cryptocurrency-regulation> (дата звернення: 18.10.2021).
5. Zellweger-Gutknecht C., Seiler B. Country Report Switzerland – The Law of Crypto Assets. *Maume/Maute, The Law of Crypto Assets, Forthcoming*. 2020. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3708316> (дата звернення: 18.10.2021).
6. Zelic D., Baros N. Cryptocurrency: general challenges of legal regulation and the Swiss model of regulation. *Economic and Social Development: Book of Proceedings*. 2018. P. 168–176. URL: https://bib.irb.hr/datoteka/957515.Book_of_Proceedings_esdWarsaw2018_Online.pdf#page=177 (дата звернення: 18.10.2021).
7. ICO Guidelines for enquiries regarding the regulatory framework for initial coin offerings (ICOs). 2018. URL: <https://www.finma.ch/en/news/2018/02/20180216-mm-ico-wegleitung> (дата звернення: 18.10.2021).
8. Favre O., Houdrouge T., Elsener F. The Virtual Currency Regulation Review: Switzerland. 2020. URL : <https://thelawreviews.co.uk/title/the-virtual-currency-regulation-review/switzerland> (дата звернення: 18.10.2021).
9. Малевський Е. З. Щодо бухгалтерського обліку цифрових активів (токенів). *Економіка і управління*. Київ : Європ. ун-т, 2018. № 1. С. 101–106 URL: https://rep.polessu.by/bitstream/123456789/20408/1/Malevs%27kii_E.Z_Shcho_do_bukhgalters%27kogo_obliku_tsifrovikh_aktiviv_tokeniv.pdf (дата звернення: 18.10.2021).
10. Дем'ячук М. А., Маслій Н. Д., Мітева М. В. Дослідження розвитку, використання та регулювання віртуальних активів в умовах цифрового середовища. *Сучасні напрями розвитку економіки в контексті євроінтеграційних процесів: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 2 листопада 2018 р.)*. Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2018. 104 с. URL : <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/19471/1/75-80.pdf>
11. Oliveira L., Zavolokina L., Bauer I., Schwabe, G. To token or not to token: Tools for understanding blockchain tokens. *Paper pre-sented at the Thirty Ninth International Conference on Information Systems, San Francisco*. 2018. URL : <https://doi.org/10.5167/uzh-157908> (дата звернення: 18.10.2021).
12. Supplement to the guidelines for enquiries regarding the regulatory framework for initial coin offerings (ICOs). 2019. URL: <https://www.finma.ch/en/news/2019/09/20190911-mm-stable-coins/> (дата звернення: 18.10.2021).
13. Chornous Y.M., Denysenko S., Hrudnytskyi V., Turkot O., Sikorskyi, R. Legal Regulation of Cryptocurrency Turnover in Ukraine and the EU. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2019. 22. URL: <https://www.abacademies.org/articles/Legal-Regulation-of-concurrency-turnover-in-Ukraine-and-the-EU-1544-0044-22-SI-2-369.pdf> (дата звернення: 18.10.2021).
14. Federal Act on Combating Money Laundering and Terrorist Financing (Anti-Money Laundering Act, AMLA). URL : https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1998/892_892_892/en (дата звернення: 18.10.2021).
15. ECUREX becomes first bitcoin trading platform fully compliant with Swiss Banking Act. URL: <https://www.leaprate.com/news/ecurex-becomes-first-bitcoin-trading-platform-fully-compliant-with-swiss-banking-act/> (дата звернення: 18.10.2021).
16. Svetkova I. Cryptocurrencies legal regulation. *BRICS Law Journal*. 2018. 5(2). С. 128–153. URL : <https://doi.org/10.21684/2412-2343-2018-5-2-128-153> (дата звернення: 18.10.2021).

17. Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2018/843 від 30 травня 2018 року про внесення змін до Директиви (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму та про внесення змін до директив 2009/138/ЄС і 2013/36/ЄС. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-18#Text (дата звернення: 18.10.2021).

18. Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 22 October 2015. Skatteverket v David Hedqvist. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0264&from=EN> (дата звернення: 18.10.2021).

19. Проект Закону про віртуальні активи (реєстр. № 3637 від 11.06.2020 р.). *Верховна Рада України*: офіційний вебсайт. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69110 (дата звернення: 18.10.2021).

20. Іванюк В.Д. Фінансово-правове регулювання ринку криптовалют в Україні: дис. ... д-ра філософії: 081 – право ; Західноукраїнський національний університет. Тернопіль, 2021. 232 с. URL : <https://www.wunu.edu.ua/svr/disertacia/ivanuk/dusertacia.pdf> (дата звернення: 18.10.2021).

21. Мічурін Є. О., Мічурін І. Є. Криптовалюта в Україні: проблеми визнання, визначення правової природи та обмежень. *Форум Права*. 2021. 67(2). С. 46–53. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4650275> (дата звернення: 18.10.2021).

22. Blandin A., Cloots A.S., Hussain H., Rauchs M., Saleuddin R., Allen J.G., Cloud K., Zhang B.Z. Global Cryptoasset Regulatory Landscape Study. 2019. Cambridge Centre for Alternative Finance, Cambridge Judge Business School, University of Cambridge. URL: <https://www.jbs.cam.ac.uk/wp-content/uploads/2020/08/2019-04-ccaf-global-cryptoasset-regulatory-landscape-study.pdf> (дата звернення: 18.10.2021).

Анотація

Кулик О. І. Правове регулювання ринку віртуальних активів: досвід Швейцарської Конфедерації. – Стаття.

У науковому дослідженні аналізувався досвід Швейцарської Конфедерації щодо правового регулювання ринку віртуальних активів. Підкреслено, що запровадженню ефективного правового регулювання ринку віртуальних активів у Швейцарії завдячує, насамперед, Швейцарській службі за наглядом за фінансовими ринками (Swiss Financial Market Supervisory Authority, FINMA), яка відреагувала на стрімкий розвиток ринку в умовах правового вакууму та представила Керівні принципи щодо запитів відносно законодавчої основи проведення первинного розміщення монет із роз'ясненнями щодо порядку застосування чинного законодавства Швейцарської Конфедерації до обігу віртуальних активів.

На підставі проведеного дослідження зроблено висновок, що законодавчу основу функціонування ринку віртуальних активів у Швейцарії складають норми різних Федеральних законів Швейцарії, як-то: «Про банківську діяльність» (Banking Act), «Про інфраструктуру фінансового ринку» (FMIA), «Про фондові біржі і торгівлю цінними паперами» (SESTA), «Про боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму» (AMLA) та деяких інших нормативно-правових актів, і які застосовуються до обігу віртуального активу залежно від виду останнього. Віртуальні активи у Швейцарській Конфедерації класифіковано на: платіжні токени, токени активів, службові токени, стейблкоїни та гібридні токени.

При цьому в українському проекті Закону «Про віртуальні активи» передбачено положення про те, що віртуальні активи не є засобом платежу на території України. З огляду на проаналізований досвід Швейцарської Конфедерації, норми чинного українського законодавства та положення Директиви (ЄС) 2018/843 закріплення таких положень видається передчасним.

Перспективним напрямом подальших досліджень може бути конкретизація порядку прийняття віртуальних активів як засобу платежу на території України.

Ключові слова: віртуальні активи, ринок віртуальних активів, криптовалюта, правове регулювання, законодавство Швейцарської Конфедерації.

Summary

Kulyk O. I. Legal regulation of the virtual assets market (on the example of Swiss Confederation). – Article.

The experience of the Swiss Confederation in the legal regulation of the virtual assets market was analysed. It was emphasized that the development of effective legal regulation of the virtual assets market in Swiss Confederation (hereinafter – Switzerland) was the result of the Swiss Financial Market

Supervisory Authority (FINMA) work. FINMA has seen a sharp increase in the number of initial coin offerings (ICOs) planned or executed in Switzerland and a corresponding increase in the number of enquiries about the applicability of regulation. Given a legal and regulatory framework with partially unclear applicability, FINMA presented ICO Guidelines for enquiries regarding the regulatory framework for initial coin offerings (ICOs). As set out in FINMA Guidance, there are several areas in which ICOs are potentially impacted by financial market regulation. At present, there is no ICO-specific regulation, nor is there relevant case law or consistent legal doctrine.

In assessing ICOs, FINMA will focus on the economic function and purpose of the tokens (i.e. the blockchain-based units) issued by the ICO organiser. The key factors are the underlying purpose of the tokens and whether they are already tradeable or transferable. At present, there is no generally recognised terminology for the classification of tokens either in Switzerland or internationally. FINMA categorises tokens into four types, but hybrid forms are possible: payment tokens, utility tokens, asset tokens, stablecoins.

At the same time, according to the Ukrainian draft Law on Virtual Assets it is prohibited to use virtual assets as means of payment in Ukraine. Given the analysed experience of the Swiss Confederation, the norms of current Ukrainian legislation and the provisions of Directive (EU) 2018/843, the consolidation of such provisions seems to be incorrect.

A promising area of further research may be the procedure for accepting virtual assets as a means of payment in Ukraine.

The theoretical results may be used in legal theory and also in further theoretical researches devoted to the legal regulation of the virtual assets market.

Key words: virtual assets, virtual assets market, cryptocurrency, legal regulation, legislation of the Swiss Confederation.